

תשובות לחלק א' - פרקי תרגול לשוני**שם עצם ושם תואר:**

(1) הטבלה:

שם תואר	שם עצם	
צהוב, מהירה, מכוער, מבריק	תינוק, מכונה, מצלמה	יחיד
חכמים, חזקות	ארוניות, תמונות	רבים

(2) הטבלה:

שם עצם מופשט	שם עצם מוחשי
חלום, מחשבה, אהבה, חופש, חיים	חלון, קקטוס, מים, תיק, אור, סנפיר

- (3) א. בחופשת הקיץ קניתי ספר חדש. הוא עוסק בקוסמים ומכשפות.
 ב. השוטרת עצרה את החשוד בגניבה. הוא הודה שהוא גנב את הרכב הכחול.
 ג. אני אוהב להזמין פיצה עם תוספת זיתים שחורים, והתבלין הטעים.
 ד. תפוחים ירוקים הם לרוב חמוצים יותר מאשר תפוחים אדומים.
 ה. הסדרה החדשה בטלוויזיה מאוד מרשימה. האפקטים המיוחדים בהחלט יפים.
 ו. עברנו לבית החדש שלנו לפני חודש. בינתיים חדרי מכולן ואני לא מוצא את נעליי.
 ז. החתול האפור שורט את מי שמעצבן אותו. היזהרו לא להציק לו יותר מדי!

(4) 2, 3.

(5) א. שמות עצם.

ב. שמות תואר.

ג. שמות עצם.

(6) א. סיגל: שם עצם פרטי, קטן: שם תואר.

ב. רכבת: שם עצם מוחשי, חיפה: שם עצם פרטי, אוטובוס: שם עצם מוחשי.

ג. חופש: שם עצם מופשט, גדול: שם תואר, מים: שם עצם מוחשי.

ד. שבוע: שם עצם מופשט, נועם: שם עצם פרטי, שבועי: שם תואר.

ה. שופט: שם עצם מוחשי, גלימה: שם עצם מוחשי, שחורה: שם תואר,

צדק: שם עצם מופשט.

צירופי סמיכות:

(1) הטבלה:

שם עצם ותוארו	סמיכות
ידיים שמאליות , חציל פרוס שוקולד לבן , טיול מודרך לוח חכם	ידי זהב, פרוסות חציל ממרח שוקולד, מדריך טיולים מורת הכיתה

(2) א. כלבי שמירה.

ו. פרי הדר.

ב. עורכי דין.

ז. תושב השכונה.

ג. מנהלת מכללה.

ח. צמרות העצים.

ד. עומסי תנועה.

ט. ימי החג.

ה. נזק העישון.

י. שורש העץ.

(3) א. כלב רחוב.

ב. תלמידת החטיבה.

ג. יום הולדת.

ד. אנשי העיר.

ה. זנב הטווס.

ו. נאום המלך.

(4) הצירוף יוצא הדופן הוא משה שרת, משום שאינו צירוף סמיכות, אלא צירוף של שם פרטי ושם משפחה.

(5) ארוחת ערב, סלט ירקות, תפוחי אדמה, בשר בקר, עוגת לימון, פירות יער.

שם המספר:

- (1) א. חמש. ב. חמישים ושתיים. ג. חמש. עשר. ד. השני. ה. שבעים ושניים. ו. תשעה.
 (2) א. ארבעה עשר עובדים. ב. כביש שש. ג. שבעה תותים, חמש עגבניות. ד. שניים עשר שירים. ה. שלושים וארבעה.

(3)

המספר	זכר	נקבה
25	עשרים וחמישה	עשרים וחמש
21	עשרים ואחד	עשרים ואחת
34	שלושים וארבעה	שלושים וארבע
18	שמונה עשר	שמונה עשרה
78	שבעים ושמונה	שבעים ושמונה

- (4) א. השגיאה: שלושה מברשות. ב. השגיאה: שתי מברגים.
 ג. השגיאה: שתי קרטוני חלב. ד. השגיאה: עיתון אחת.
 ה. השגיאה: ארבע חטיפים. התיקון: שלוש מברשות.
 התיקון: שני מברגים.
 התיקון: שני קרטוני חלב.
 התיקון: עיתון אחד.
 התיקון: ארבעה חטיפים.

(5) 3.

(6) 1.

- (7) א. שישה, חמש, שלושה. ב. שלושים ואחד. ג. ארבעים וחמש, שלושים ושמונה, שבע עשרה.
 ד. תשע מאות ארבעים ושבע. ה. אלף חמש מאות שבעים וארבעה. ו. שלוש. שלושת.
 ז. החמישית.

- (8) א. עשרת. ב. עשרים ושתיים. ג. מאתיים שבעים ואחת. ד. אלפיים מאה וחמישה.

(9) תשעה עשר, חמישה, אחד עשר, עשרים ושבעה, תשעה.

- (10) א. שמונת. ארבעים וארבעה. ב. ראשון/אחד. ג. עשרה. ד. חמש. ה. שביעית. ארבע.
 (11) שלושים ושלוש, חמש, שמונה, עשרים ושתיים, תשע מאות.

סימני פיסוק:

(1)

אתמול יצאנו לטיול באזור הכינרת ☐.
 אריאל דאגה לפירות ☐ זיו קנה מים ☐ לי קנתה את הסלט
 וליאור הביאה את כל הצלחות והסכו"ם ☐.
 ומה אני הבאתי ☐? אני הבאתי את עצמי ☐./!

(2) א. סלנג, לשון דיבור.

ב. שם של דבר כלשהו.

ג. אירוניה, לגלוג מרומז.

ד. ציטוט, דיבור ישיר.

(3) א. פירוט.

ב. פליאה.

(4)

יש לי שגרת בוקר קבועה ☐: אני קם ☐ מצחצח שיניים ☐ מחליף
 בגדים ☐ אוכל ארוחת בוקר ויוצא לבית הספר ☐.
 אולם ☐ הבוקר קרה משהו מיוחד ☐./!/: עשיתי את שגרת הבוקר
 הרגילה שלי ורק כשיצאתי לבית הספר שמתי לב שהיום שבת ☐!

(5) סלנג, לשון דיבור.

(6) תשובות אפשריות:

א. החנות פתוחה רק בארבעה ימים: ראשון, שני, רביעי וחמישי.

ב. אני לא מאמין שהחלון היה פתוח וכל החדר שלי נרטב מהגשם!

ג. לא ידעתי מה לענות במבחן אז "מרחתי" תשובה ארוכה, כדי שיחשבו שידעתי את החומר.

ד. בגלל ההתנהגות "המנומסת" שלך, בסוף יסלקו אותך מהחוג.

ה. נועם אמר: "אני רעב ורוצה ללכת הביתה".

מילות קישור:

(1) א. 1. ב. 3. ג. 4. ד. 2. ה. 1.

(2)

אתמול שוחחנו בשיעור על תרגולת שריפה בכיתה. בִּלְעֵבָה קיימנו דיון בכיתה, המורה אמרה: "מִלְמִלָּה שחלקכם צוחקים על הנושא, הרי שמדובר בעניין רציני. אם פורצת שריפה, הדבר הראשון שעליכם לעשות הוא להזעיק את אחד המורים. בְּנוֹסֶף דָּבָר, עליכם ללחוץ על מתג האזעקה ולצאת מהמבנה במסודר. בְּלִכּוֹת פעולות אלה, תוכלו להבטיח את שלומכם ואת שלום חבריכם."

(3) א. כאשר.

ב. למרות ש...

ג. אך.

ד. לאור.

ה. מכיוון ש...

ו. לאחר ש...

ז. כדי ש...

(4) 3.

(5) 2.

(6) 1.

(7) תחילה - ראשית, קודם כל, לפני הכל.

לכן - בגלל זה, בשל כך.

יתר על כן - בנוסף.

מִפְּיֹן ש... - בגלל ש..., מפני ש..., היות ש..., משום ש....

אם - במקרה ש..., במידה ש..., היות ו....

הפועל - שורשים, זמנים וגופים:

- (1) א. אני אבדוק את המחשבים הניידים לפני שארכוש לי אחד.
 ב. אני אשקיע הרבה זמן ואלמד טוב לקראת המבחן.
- (2) א. אתמול הוא הלך הביתה, קרא ספר טוב ונרדם מוקדם.
 ב. אני אפרוש אחרי התחרות הקרובה למרות שאני אוהב לשחות.
 ג. אתה רוצה לבקר בבית הקולנוע ושם תפגוש את החברים שלך.
- (3) א. 2.
 ב. 1.
- (4) - שלושתן בזמן ציווי.
 - שלושתן בלשון זכר.
- (5) - שלושתן בזמן עבר.
- (6) א.

עבר	הווה	עתיד	ציווי
ראיתי, אמר, חשבתי, התנהגתי	יושבת, מקווה	אזכה	ראה
טיילנו, חזרנו, נתקענו	מטיילים	נטייל	הביטו

- ב. אמר, השורש א-מ-ר; חשבתי, השורש ח-ש-ב; מטיילים, השורש ט-י-ל;
 חזרנו, השורש ח-ז-ר; נתקענו, השורש ת-ק-ע; יושבת, השורש י-ש-ב.
- (7) ללכלך, לנתר ולאמוד - שמות הפועל.
 השורש של המילה שאינה שם הפועל: ל-מ-ד
- (8) 4.
- (9) א. אלבש.
 ב. הלך.
 ג. צא.
 ד. תרקוד.
 ה. משפרת.

(10)

עבר	הווה	עתיד	ציווי
זכיתי	מתאהב	אעשה	
באת	מְכַרְת, בורח	תבואי	הביאו, סע
שעמדה	דולקים	תדע	
גוף ראשון			
גוף שני			
גוף שלישי			

(11) הליכה, שכיבה, המתנה.

(12) א. מאמן.

ב. הטבלה:

המילה	שורש	בניין	מילה חדשה עם אותו שורש
הולך	ה-ל-כ	פעל	הליכה
התקשר	ק-ש-ר	התפעל	קשר
בישר	ב-ש-ר	פיעל	בשורה
בוטל	ב-ט-ל	פועל	ביטול

(13) א. 2, 4, 6.

ב. קפיצה.

ג. קציפה.

(14) א. לחבק אותה.

ב. אהבתי אותה.

ג. החיפוש שלו.

ד. ההצלחה שלה.

(15) א. 4.

ב. ס-פ-ר.

ג. 1. מספר, מספרת, מספרים, מספרות. 2. סיפר, סיפרה, סיפרו. 3. אספר, נספר.

4. ספר, ספרי, ספרו.

(16) א. צעדנו, הלכנו.

ב. ס-ג-ר, ס-כ-מ, ה-ל-כ.

ג. צעדנו, סגרה, ידעה, הסכמנו, הלכנו, התחשמלו.

ד. צעדנו, הסכמנו, הלכנו, התחשמלו.

ה. צעדנו, אציע, הסכמנו, הלכנו.

(17)

שם פועל	שם פועל	שם פעולה	שורש	שם עצם מהשורש
ישבתי	דלגתי	יליגתי, דולגתי	י-ל-ה	מולגה, ילגן
קשצתי	לקפוץ	קשיצתי, דקשצתי	ק-ש-צ	מקשצתי, קשץ
פתעלתי	דפתעלתי	פתעלתי, פלעתי	פ-ש-ר	פלעתי, פלר
קראתי	דקראתי	קריאתי	ק-ר-א	מקראתי, מקרא
צדמתי	דצדמתי	צדמתי	צ-ד-מ	מצלמתי
פתחתי	דחתי	חיתתי, פתחתי	ח-ב-ר	חברתי, חבורתי

18 א. תזלזלו, יתחרו, יחבשו.

ב. למיין.

ג. ש-ק-פ.

ד. שיקוף, השתקפות.

ה. השורש הוא - ח-ש-ב, שם הפועל הוא - לחשב/ לחשוב.

הפועל - פעיל וסביל:

- (1) א. צוירתי. ב. הוברח. ג. הוסעה. ד. נלמד. ה. נגנב. ו. נקשרנו. ז. יוקם. ח. נארז.
- (2) א. סרט הקולנוע נצפה מספר פעמים על ידינו.
 ב. השבוע תרמו שני מיליון ש"ח לטובת חיילי צה"ל.
 ג. החלב לוקק מהקערה על ידי החתול.
 ד. נעליים מתוקנות על ידי הסנדלר, בעוד שבגדים נתפרים על ידי החייט.
 ה. הסופר טולקין כתב את סדרת הספרים "שר הטבעות".
 ו. נזקים גדולים נגרמו על ידי מזג האוויר בחורף האחרון.
 ז. אחותי נעזרה באחי הקטן בשיעורי הבית.
 ח. לאחר שבוע גשום, השמיים הוארו על ידי השמש.

- (3) א. פעיל. ב. סביל. ג. פעיל. ד. פעיל. ה. סביל.

(4)

אתמול בר _____ לִשְׁכָּנִי _____ לאימון בחדר הכושר.
 נ-ס-ע

כשהגיע, הוא _____ רָאָה _____ את המשקולות _____ $\text{מִצִּיּוֹן \setminus מִצִּיּוֹן}$ _____
 ר-א-ה ס-ד-ר
 על ידי

המאמנים, ושהמגבות _____ $\text{מִקְוֵאוֹת \setminus קֻשְׁלוֹ}$ _____ על ידי פקיד הקבלה.
 ק-פ-ל

מדריכות הכושר _____ קָרְאוּ _____ למתאמנים שיגיעו לחוג היוגה, וברגע האחרון
 ק-ר-א

בר _____ פָּחַטְוִי _____ להצטרף אליהם.
 ח-ל-ט

- (5) א. עדי **ניזקה** לעזרה בפתרון השאלות, ושחר **עזר** לה בשמחה.
 ב. בכל שישי הכיסאות **מורמים** מעל השולחן כדי שהמנקה **יוכל** לנקות בקלות.
 ג. אני **מחכה** לתיעוד ממצלמת האבטחה כדי ש**תראה** איך ביתי **נפרץ** אתמול בלילה.
 ד. בפריו **בנו** את מגדל אייפל, ובניו יורק **נבנה** מגדל קרייזלר.
 ה. אתמול **הלכתי** לישון מוקדם, ובמקום ש**אעזור** לאימי, היא **נעזרה** באחי הקטן.
 (6) המשפט השני בגוף ראשון, המשפט הראשון בגוף שלישי.

הפועל - זיהוי בניינים:

(1) א. הפעיל. ב. הפעיל. ג. הפעל. ד. פעל (קל). ה. הפעיל. ו. התפעל. ז. נפעל.

ח. נפעל. ט. התפעל. י. הפעיל. יא. פעל. יב. פעל.

(2) תשובות אפשריות: א. התקפל. ב. מסומן. ג. נקרע. ד. תשמיע.

(3) א. הפעיל. ב. פעל. ג. הפעיל. ד. התפעל. ה. פעל (קל). ו. פעל.

(4) הטבלה:

פועל	בניין	גוף	זמן
הפליג	פעל	לדלי	עבר
אבדת	פעל	לני	עבר
כותבות	פעל (קל)	לדולת פגופים	פוא
יפתחו	פעל	לדלי	עתיד
אכלה	פעל (קל)	לדלי	עבר
מנצח	פעל	לדולת פגופים	פוא
יסתבכו	פעל	לדלי	עתיד

(5) 1.

(6) 1, 4.

שם הפועל ושם הפעולה:

(1) שמות הפעולה: שמירה, הקפצה, אכילה, נסיעה.

(2) א. יציאה. ב. רכיבה. ג. ישיבה. ד. עבודה. ה. סגירה.

(3) - רק מילה אחת היא בלשון זכר.

- שתי מילים הן שמות הפועל ואחת פועל.

(4) לטייל, לוותר, לעצור.

(5) צפייה, קנייה, נקיון, סידור.

(6) הטבלה:

שורש	פועל	שם הפועל	שם הפעולה
ר-ק-ד	רוקד, ירקדו	דרכו	ריקוד
ת-ש-ר	תופר	דשור	תפירה
א-כ-ד	אוכדס, אוכלנו	דאכוד	אכילה
ח-ל-ה	חלבה, יחלוב	לחשוב	חליבה
ק-ל-ר	תקלור, יקלור	לקשור	קלירה

(7) א. ז-מ-נ. ב. תשובות אפשריות: לזמן, הזמנה, להזמין, זימון.

ג. 1. הזמנה, זימון. 2. הזדמנות. 3. זמין.

תואר הפועל:

1) א. בהיסוס.

ב. באיטיות, במהירות.

ג. בשמחה, מצוין.

ד. בזריזות.

2) א. הגעתי במהירות: כן

ב. התנהג בשחצנות: כן

ג. עייפות נגרמת: לא

ד. הגיע במפתיע: כן

3) 2.

4) 1, 4.

מהירות היא תכונה: לא

פורס את נוצותיו בשחצנות: כן

על ידי עייפות: לא

המפתיע הגיע: לא

משפחות מילים:

- (1) א. גדלתי, גידלנו, גדולים.
ב. התעמל, התעמלות.
ג. איבוד, אובדן, לאבד.
ד. אכילה, איכול, אוכל.
ה. מדברים, מדבר, דיבור.
ו. תלבושת, לבוש, התלבשתי.
- (2) א. בוכים.
ב. בריכה.
- (3) א. צחקו.
ב. ינקה.
ג. חוזרת, תחזור, חזרה.
ד. כתבה.
ה. בנו.
- (4) א. הזמנה, זימון, מוזמנים.
ב. קשר, קשירה, לקשור.
ג. רמיזה, רמזתי, רמזה.
ד. חכם, חוכמה.
ה. גרס, גריסה, גרסנו.
ו. מספרה, תספורת, ספר.
- (5) קיימות שלוש משפחות מילים שמתוכן ניתן לבחור שתיים :
סוג ראשון - לומדים, תלמידים, מלמדת, ללמוד, תלמידות, תלמידה.
סוג שני - ישחקו, משחקי, משחק.
סוג שלישי - הציעה, הצעתה, הצעה.
- (6) א. משפטים.
ב. עבודה.
ג. נהגתי.
ד. שחקן.

ניבים וביטויים:

1 (1)

3 (2)

1 (3)

2 (4)

9, 7, 2, 1 (5)

6 (א. בקלות ראש.

ב. בכובד ראש.

ג. טומן ראשו בחול.

ד. ברח לו מהראש.

ה. בראש ובראשונה.

ו. הדם עלה לו לראש.

ז. בראש מעייניו.

ח. ראש על הכתפיים.

5, 4, 3 (7)

2 (8)

4 (9)

10 (משפטים לבחירת התלמידים.

11 (אבד עליו הכלח - התיישן מאוד, כבר לא עדכני.

מאיר עיניים - בהיר וברור.

יוצא לאור - מתפרסם.

פרי עטו - הדבר שהוא כתב.

דיבר אל העצים ואל האבנים - אמר את דבריו אך אף אחד לא שמע.

מטלות משולבות:

(1) הטבלה:

שורש	שם עצם	שם פעולה	שם פועל	פועל
ש-א-ל	לאלף	הלאלף	לאלף	לאלףתי
כ-ת-ה	מכתב	כתבה	לכתוב	כתבתתי
ז-כ-ר	זכר	זיכרון	לזכור	זוכרת
ה-ק-ל	הקלף	היקול	להקל	ביקשנו
ל-ק-ח	לקח	השקעה	להשקיע	השקעתי
א-ל-ר	אלר	אילור	לאשר	אלרתי
נ-ח-ל	מנעול	לנעל	לנעול	נעלתי

(2) א. מהירה, עמוק, צנוע. ב. נטשנו.

ג. השורש: נ-ט-ש. הבניין: פֻּעַל (קל). ד. נטישה.

(3) א. איבד - פֻּעַל, ישב - פֻּעַל (קל), נפל - פֻּעַל (קל), נחת - פֻּעַל (קל), השליך - הִפְעִיל,

חילץ - פֻּעַל, התפלל - הִתְפַּעֵל, שאל - פֻּעַל (קל), עשה - פֻּעַל (קל), השיב - הִפְעִיל, ימצא - פֻּעַל.

ב. אחד הנוסעים שנפל לו הסנדל.

ג. 2.

ד. גג הקרון, לצד המסילה, זוג סנדלים.

ה. במהירות (שורה שניה).

ו. 2.

(4) א. כן. ב. חוגי הסריגה.

ג. 1. תשע מסרגות. 2. ארבעה עשר כדורים. ד. ס-ר-ג, א-מ-נ.

ה. 1. שם פעולה. 2. שם עצם. 3. שם תואר. 4. שם תואר. 5. שם תואר.

ו. 4.

תשובות לחלק ג' - הערכות מסכמות**הערכה מסכמת 1**

(1) 4.

(2) שם ראשון: נועם החולוני. שם שני: נועם בן-יובל.

(3) 1, 3.

(4) הצורך בשם משפחה הופיע כאשר האוכלוסייה גדלה, ולהרבה אנשים היה את אותו השם הפרטי ולא ניתן היה לדעת למי מתכוונים. כאשר השליטים רצו לגבות מס מהנתינים בצורה סדירה יותר היה צורך לדעת, עבור בני אותו שם פרטי, מי שילם ומי לא.
ללא שמות משפחה נוצר בלבול.

(5) נביא, נשיא, סנדלר, קפּר.

(6) 1.

(7) הטבלה:

אורנה סוקולוב, חגי מנשרוב, סיגל פולנסקי	ארצות מזרח אירופה
ניסים בר-ששת, יונתן בר-אבא	ארצות המזרח התיכון

(8) התופעה היא שבחברה הערבית לעיתים האב קרוי על שם בנו הבכור.

(9) 2.

(10) א. לעשות מעשה שבזכותו נזכור בעתיד את בן האדם שמת או נִשְׁמַר דברים שעשה.

במקרה זה, זָכְרוּ של האדם הוא על ידי בחירת שמו שיהיה שם המשפחה.

ב. אותיות השורש תורמות להבנת המילה כיוון שניתן להרכיב מהן את המילה שפירושה

"תמיד", "לעולם". אנשים שרוצים להנציח את בני משפחתם לאחר מותם, רוצים

לעשות זאת גם בעבור הדורות הבאים, ובעצם לתמיד.

(11) שם משפחה, תשלומי המיסים.

(12) שמות התואר המופיעים בפסקה: רבים, הַלּוֹעֵזִי, עברי, החדשה, דומה, הישן.

(13) שאלה פתוחה.

(14) 2.

(15) 3.

(16) 1. יש מידע. 2. אין מידע. 3. יש מידע.

(17) שלושים ושניים.

(18)

תאריך: 17.1.2022

מאת: תמר טולדנו

אל: מרכז המידע העירוני

נושא הפניה: בקשת צותק מתעוצת פל"פ לל מר מלפ טולדנו

שלום רב,

למ' תמר טולדנו. אני נכדתו לל מר מלפ טולדנו, מספר תעוצת זבות

00726591. אני ואחי מתכננים לפכין מצגת ליום פולדתו לל סבנו. תח כד' פכנת

פמצגת למנו לב לאינו ווצים מבו פירול לל פמלפחה ללנו - "טולדנו". אלמח

פקה לבקלל צותק מתעוצת פל"פ לל סב'. אני פונל אלככ כיוון לחלנו לאול'

בתעוצת לל' זל נוכל למצול מוצל לסי"ל לל לעלות מבו מקור לל פמלפחה לל'.

בברכה, תמר טולדנו.

19 המידע שיסייע להם להבין מהו מקור שם המשפחה טולדנו מופיע בתעודת העלייה של סבא משה. המידע הוא עיר הולדתו של הסב שהיא טולדו. ממנה מגיע השם טולדנו.

האם המסמך אישי או רשמי?	המכתב של סבא	תעודת העלייה של סבא
האם ממסמך זה ניתן להסיק מהו מקור שם המשפחה "טולדנו"?	לא ניתן	ניתן
רשמי	אישי	

20 1. **21** 2. **22** (1) מצגת. (2) המשפחה. (3) מכתב. (4) העלייה.

23 א. למצוא. ב. לעלות. **24** א. 2. ב. 2.

25 יצירתיות - חיפשו במקורות מידע שונים: בספריה, במחסן ובמרכז המידע העירוני.

יוזמה - הם החליטו לברר בעצמם את משמעות שם המשפחה שלהם ולשם כך ביצעו חיפוש במספר מקומות.

נחישות - כאשר לא מצאו תשובה במקור מידע אחד, עברו למקורות מידע נוספים.

שומרים על כושר - 1

1) א. 3. ב. שם פעולה.

2) 1.

3) א. שמות עצם. ב. שמות תואר. ג. שמות תואר.

4) א. אני מתגעגע לחול החם, לשמיים הכחולים ולמיים החמים של הים.

ב. רשימת הספרים הארוכה שקיבלנו לחופשת הקיץ מאוד מעניינת.

ג. הבנקאית אישרה את העסקה המהירה.

5) א. 1. אותה מאזכר למוזיקה הישראלית.

2. שניהם מאזכר לסבא אליהו ולמאור.

3. הם מאזכר לעלי התה.

ב. כוס תה, שקיק התה, צמח הנענע.

6) 1, 2.

הערכה מסכמת 2

תשובות לקטע 1: "הקוסם מארץ עוץ"

(1) חלק היער שבו הלכה דורותי היה סבוך, צפוף וללא מרחבים פתוחים ומוארים שבהן ציפורים מעדיפות להתעופף.

(2) טוטו נצמד לרגליה של דורותי בתחילת הטקסט, מתוך פחד, משום שהוא ידע שהמקור של הרעשים המפחידים שנשמעו ביער, הוא חיות פרא הנמצאות באזור. תשובה אפשרית נוספת היא שיתכן שטוטו נצמד לרגליה של דורותי כדי להגן עליה.

(3) 2.

(4) 4.

(5) 4.

(6) א. כף רגל, דפיקת לב. ב. נהמות עמוקות, דחלילים מסכנים.

(7) מהקטע ניתן ללמוד שדורותי מפגינה אכפתיות, אומץ ודאגה כלפי הסובבים אותה ומוכנה להסתכן כדי להגן עליהם.

(8) א. הלוע שלו. ב. החיים שלי. ג. הלב שלך.

(9) המשפטים האפשריים:

- "אני יודע," אמר האריה והשפיל את ראשו, "תמיד ידעתי, איזו ברירה יש לי?" (שורה 22)

- "אף אחד לא היה מעלה בדעתו לנשוך חיה קטנה כזו, מלבד פחדן כמוני." אמר האריה.

(שורות 32-33)

(10) דורותי - רוצה לבקש מהקוסם שיחזיר אותה ואת טוטו בחזרה לקנזס.

הדחליל - רוצה לבקש מהקוסם מוח.

איש הפח - רוצה לבקש מהקוסם לב.

האריה - רוצה לבקש מהקוסם אומץ.

(11) א. נכון. ב. נכון. ג. לא נכון.

(12) א. האריה מתואר כחסר בטחון, פחדן ורגיש. הוא מנסה להיות "כמו שמצופה ממנו בטבע",

מפחיד ומאיים, ולכן הוא עושה פעולות שמתאימות לדימוי זה - הוא שואג, מתנפל ותוקף

בעלי חיים, גם כאשר לא עשו לו דבר. הוא מעדיף שלא להתעמת עם בעלי חיים

מסוכנים ולכן תוקף את החלשים. הוא מבין שהוא תוקף ללא סיבה ומתחרט על זה.

ב. תשובות אפשריות: הכותב רצה לכתוב סיפור מקורי ושונה; הסופר רצה להראות שגם מי

שמבחוץ נראה מפחיד ומאיים, יכול להיות חסר בטחון ורגיש; הסופר רצה להראות שישנם

סוגים שונים של אריות כך שלא כולם מפחידים ואמיצים.

(13) 1, 3.

תשובות לקטע 2: "חלום שחלמתי"

(14) 1.

(15) 2.

(16) א. בחלומות / במחשבות.

ב. בין המילים במבחן האסוציאציות / בין המילים בולגרית, לבנה וצהובה.

(17) על פי הטקסט, האפשרות הראשונה עדיפה, כי כאשר אנו מתעוררים ביקצה טבעית,

אנו עוברים אט-אט דרך שלבי שינה שאינם כוללים חלומות והזיכרון דועך.

כאשר משהו/משהו מעיר אותנו, שלא בזמן היקצה הטבעית שלנו, אנו "נשלפים" ברגע מן

החלום ויותר קל להיזכר בו.

(18)

בתהליך החלימה, הזכרונות עוברים ממקום אחסון _____ ל_____ למקום אחסון
 קבוע. באופן זה, ניתן לומר שהחלומות _____ את הזכרון שלנו כי
 _____ של זכרון תהיה קלה יותר.

(19) תשובות אפשריות:

- בעזרת שוקולד: מריר, לבן, תפוז, אגוזים.

- בעזרת סוגי מוזיקה: פופ, רוק, מזרחית, ישראלית.

- בעזרת סוגי משחקי כדור: רגל, סל, רשת, יד.

- בעזרת המילה "בית": כנסת, ספר, חולים.

(20) א. "חוקרים גילו שבמהלך שינה". ב. הפועל: נחלמים. השורש: ח-ל-מ.

(21) 1.

(22) שאלה פתוחה.

(23)

זמן	גוף	שורש	הפועל
עבר	לני	ח-ל-מ	שגיא, בכמה חלומות שכבר _____ השנה, לדעתך תוכל להיזכר?
עתיד	ראשון	ק-ש-ב	בכדי שאזכור מילים של שיר, _____ לו שוב ושוב.

(24) 3, 4.

(25) 4.

(26) הטקסט עוסק בחלומות שאנו חולמים במהלך השינה. בנאום של מרטין לותר קינג, החלום אינו

חלום שחלם במהלך שינה. בנאומו המילה "חלום" מתייחסת לשאיפה ולתקווה לעתיד טוב יותר.

בדומה למצב שבו אומרים משפט בסגנון "החלום שלי הוא להצליח בלימודים באוניברסיטה".

שומרים על כושר - 2

1) א. תשעה בקבוקי מים. ב. כביש שתיים. ג. שניים עשר בנים ושבע בנות.

2)

המעבדה החדשה נמצאת בקומה השנייה ☐.

יש בה מדפסות חדישות ☐, מחשבים מהירים ורובוטים משוכללים ☐.

על דלת הכניסה יש שלט שאומר ☐: ☐ אסורה בהחלט כניסה עם הסלולארי ☐! ☐.

לדעתי, הסיבה לאיסור היא שהחומרים במעבדה סודיים ☐.

3) א. ריצה. ב. מיון. ג. עזיבה. ד. רכישה.

4) א. בסבלנות. ב. במהירות. ג. בחדות (יתרה). ד. בעוצמה.

5) א. במחברות שלכם. ב. אהבתי אותה. ג. אשכח אותך.

6) הביטויים בעלי המשמעות הדומה הם: "ויקום המלפפון ויכה את הגנן"
והביטוי "התלמיד עלה על מורו".

7) א. מלחמת עולם.

ב. מלחמות עולם.

ג. נפעל.

ד. פעל (קל).

ה. 3.

הערכה מסכמת 3

(1) 4.

(2) 3.

(3) 1.

(4) 2.

(5) אלמוג לא התייחס לרכיב ד' במטלה : ביצוע חיפוש באינטרנט באתר IMDB והתייחסות לציון.

(6) שניהם בני 11 ; שניהם אוהבים לרקוד ומוכשרים בכך ; שניהם ממשיכים ללמוד לרקוד למרות

שהסביבה שלהם מתקשה לקבל את היותם רקדנים ; האבות של שניהם היו מעוניינים שהם

יעסקו בתחום שונה שאינו ריקוד ; לשניהם יש מדריכים אשר מזהים את הכישרון שלהם.

(7) 4.

(8) 1, 4.

(9) א. בילי. ב. המעבר של בילי מחוג אגרוף לריקוד / שבילי לומד ריקוד במקום אגרוף.

(10) שאלה פתוחה.

(11) 4.

(12) לפי שורות 6-7 בטקסט, מבנה האמפיתיאטרון היה עגול ונקרא קירקוס. מכאן שמו - קרקס.

(13) א. לקרקס הייתה השפעה יותר רחבה משום שבהופעות הקרקס אין צורך בשפה כדי לבדר את

הקהל. לעומת זאת, בתיאטרון, כלי הבידור העיקרי הינו השפה ולכן הוא מוגבל רק לקהל

שדובר את אותה שפה.

ב. תשובות אפשריות : ספורט, פנטומימה, הופעות מחול, מוסיקה ותערוכות אומנות.

(14) הטבלה :

הקרקס של בארנום (שורות 41-33)	הקרקס של אֶסְטֵלִי (שורות 20-12)	הקרקס הרומאי (שורות 10-4)
4, 1	2	3

(15) 3.

(16) 4.

(17) א. במהירות, בהתלהבות.

ב. משפט לבחירת התלמידים. תשובות אפשריות :

"בחרנו הגלידה במהירות כי היינו צריכים לנסוע", "הילדים צפו בסרט בהתלהבות".

(18) 4.

(19) 2, 4.

(20) א. משמעות הביטוי "ידע תהפוכות רבות" היא אירוע או תהליך שבמהלכו היו שינויים רבים,

לטובה ולרעה. לדוגמא, מישוהו שחוזה הצלחות וכישלונות רבים.

ב. משפט לבחירת התלמידים. תשובה אפשרית :

"עולם הקולנוע ידע תהפוכות רבות במאה השנים האחרונות".

(21) 2.

(22)

פועל	שורש	גוף
השקיעה	ש-ק-ע	שלישי
מבוצעים	ב-צ-ע	תשובות אפשריות : ראשון / שני / שלישי

(23) הבעיה שהוצגה בטקסט היא יחס קשה והתעללות בבעלי החיים אשר היו בקרקס. תשובה מלאה צריכה לכלול חוות דעת לפתרון שהוצע, שהוא הצגת פעילויות של בעלי חיים באופן וירטואלי ללא כאב וסבל עבורם.

(24) א. מורכב, מפורק, הוצגו, מוצג.

ב. איך התחיל הקרקס? מדוע היה למופע נודד עם אוהל אשר הרכיבו ופירקו בכל פעם בעיר אחרת ואף במדינה אחרת? אילו מופעים הציגו בקרקס בעבר ומה מציגים כיום?

(25) שאלה פתוחה.

שומרים על כושר - 3**1) א. כיסא עץ.****ב. מצלמת רשת.****ג. ספרי לשון.****ד. בתי הדפוס.****2) א. נפעל.****ב. פעל (קל).****ג. הפעיל.****ד. הופעל.****3) א. מונח חדש.****ב. ביטוי שאינו משמש במשמעות הרגילה שלו.****ג. הסבר.****4) א. בעוצמה.****ב. לגובה.****ג. בנחת.****5) א. הטבלה:**

עבר	הווה	עתיד	ציווי
התפנה, שלפתי	אומרים, מתהלך, בוחרות	יגידו, תרווחי, נציל	עצור, קומי

ב. תשובות אפשריות: ישלוף / תשלוף / ישלפו.**ג. תשובות אפשריות: הצלנו / הצלתי.****ד. ה-ל-ך.****6) א. 1.****ב. 3.****7) א. ספרי.****ב. תיקיכם.**

הערכה מסכמת 4

תשובות לקטע 1: "יום ללא צחוק הוא יום מבוזבז"

- 1) בני משפחתו של צ'רלי צ'פלין המוזכרים בטקסט הם: אביו, אימו קאָנָה ואחיו למחצה סידני.
- 2) 3.
- 3) א. 1.
- ב. 2.
- 4) "בית עבודה" הוא מקום בו צעירים נאלצו לעבוד תמורת מזון.
- 5) 2.
- 6) א. תכונה 1: יצירתי. תכונה 2: חרוץ.
- ב. שימו לב שחלק מהציטוטים מתאימים לשתי תכונות האופי:
- יצירתי** - "סֶגֶל לעצמו מראה ייחודי.." (שורה 27); "חצי שנה לאחר שהחל לשחק, הוא הפך לבמאי ולתסריטאי של סרטיו, והיה השחקן הראשי בהם" (שורות 36-37).
- חרוץ** - "הוא השתתף ביותר מ-40 סרטים." (שורה 35); "חצי שנה לאחר שהחל לשחק, הוא הפך לבמאי ותסריטאי של סרטיו, והיה השחקן הראשי בהם" (שורות 36-37); "לא פעם הוא היה חוזר שוב ושוב על אותה סצנה כדי לקבל את זווית הצילום המושלמת" (שורות 37-38).
- 7) 4.
- 8) צעיר, ייחודי, שחורה, רחבים, צמוד, גדולות, קטן, רבים, מצחיקים.
- 9) א. צ'פלין רצה להציג את זכות העובד למנוחה במהלך העבודה.
- ב. תשובות אפשריות: "עובדים ועובדות צריכים הפסקות!", "הפסקה לכולם!", "העם דורש הפסקות לעובדים!", "לכל עובד גדול מגיעה הפסקה קטנה", "ללא הפסקות אין תוצאות!".
- 10) שאלה פתוחה.
- 11) 1. לא נכון. 2. נכון. 3. לא נכון.
- 12) שאלה פתוחה.
- 13) 1, 4.
- 14) שאלה פתוחה.

תשובות לקטע 2: "שרה, גיבורת ניל"י"

(15) ניתן להסיק כי מדובר בדוברת (מין נקבה) מהאופן בו ירון ואורית פונים אליה "ספרי!" (שורות 11 ו-14).

(16) תשובות אפשריות: אהבה, מתח, גבורה, צער, כאב.

(17) 2.

(18) א. הסופרת רצתה ליצור אווירה של ציפייה והתרגשות של שרה לקראת בואו של אחיה.

ב. "שָׁעָרָה הַתְּפֹזֵר סָבִיב פְּנִיָּה. נִרְגָּשֶׁת הֵייתָה, נוֹשְׁמַת וְנוֹשֶׁפֶת בְּכַבְדּוֹת." (שורות 22-23);

"בְּזִרְיֹזוֹת פִּתְחָה אֶת שַׁעַר הַחֹצֵר וּפְרָצָה אֶל הַבַּיִת כְּסוּפָּה..." (שורה 24);

"הֵייתָה שְׂרָה חֲסֵרֶת סְבִלְנוֹת." (שורה 27);

"שְׂרָה מִיָּהֳרָה וִיצָאָה. בְּצַעֲדִים חֲפוּזִים חָצְתָה..." (שורה 29).

(19) א. הסופרת משתמשת בדימוי "כְּסוּפָּה" כדי לתאר את התנהגותה של שרה בעזרת המאפיינים של תופעת הטבע שהיא סופה: מהירה, סוחפת ועוצמתית.

ב. 3.

(20) שאלה פתוחה. תשובה אפשרית עשויה להיות קשורה בכך שניתן להסיק שאהרון חוזר ממסע ארוך ולכן חדרו צפוי להיות מבולגן, מלא חפצים וממצאים שהביא עימו מהמסע.

(21) נהוג לצרף לספרים את קורות החיים של הסופרים מכמה סיבות: הראשונה, הקוראים רוצים לדעת מי כתב את הספר ומאיזה רקע או נקודת מבט אישית הוא מגיע; השנייה, סופרים רוצים שיכירו אותם וידעו מה עשו וכתבו בעבר ומה הניע אותם לכתוב את ספרם; השלישית, סופרים רוצים שהקוראים יזדהו עם איתם והרקע מסייע בכך לקוראים.

(22) בנספח 2 מופיעה רשימת הספרים שדבורה עומר כתבה. בדרך זו, הקורא נחשף ליצירות אחרות שלה שהוא עלול לרצות לקרוא לאחר שנהנה לקרוא את הספר "שרה גיבורת ניל"י".

(23) 1, 4.

(24) 1. נכון. 2. לא נכון. 3. לא נכון.

(25) בלחץ, בכיליון עיניים, במתיחות.

(26) א. ללמוד. ב. הליכה.

(27) תשעה באוקטובר; בשנת אלף תשע מאות שלושים ושתיים.

שומרים על כושר - 4

(1)

בקרוב מסתיים מחנה הקיץ וכולכם תחזרו הביתה. ישנם מספר דברים שצריך לעשות לפני כן: ראשית, יש לנקות את כל החדרים. לנית, עליכם לארוז את הבגדים. בשנים שעברו, נשכחו במחנה חפצים יקרי ערך. שלל, מישוהו השאיר פה שרשרת יקרה. סוכס, יש הרבה דברים לעשות!

(2) 3.

(3) תשובות אפשריות:

א. לניר לא חסר דבר. הוא נולד עם כפית של כסף בפה.

ב. אלי ויוסי הגיעו לעמק השווה אחרי שנים של ויכוחים.

ג. רון לעג היום לעומרי בכיתה וכך הלבין את פניו ברבים.

(4) א. חזקה.

ב. 1. שופט. 2. אופה.

ג. אני שופט אותך ומוצא שאתה אשם / הוא אופה מאפים מדהימים.

ד. האופה עובד במאפיה הגדולה בחולון / השופט עובד בבית המשפט העליון.

(5) הכנה, איסוף, צלייה, הדלקת, בעירה.

(6) א. הופעל. ב. פיעל. ג. נפעל. ד. פעל (קל). ה. הפעיל. ו. פיעל. ז. הופעל. ח. הפעיל.

הערכה מסכמת 5

(1)

שם המסלול	אתר / אזור שבו יבקרו במסלול
צבי	ג'יל, נחל כז'ב, ראל פנקרה, חול אכז'ב
יעל	מזכר יפאזה, בריכת צפירה, יס פאלח
שועל	ג'ב, מכתל רמון

(2) קשה, סכנת שיטפון, "לא מתאים", ארסיים, פוחד.

(3) "גיוק נכנס לך לראש".

(4) צבי.

(5) 2.

(6) 4.

(7) הביטוי "מיטיבי לכת" מתאר אנשים שהם מיומנים בהליכה במקומות קשים לגישה.

תשובה אפשרית: למרות שאנו מיטיבי לכת, המסלול הזה היה מאוד קשה עבורנו.

(8) 2.

(9) א. 1. מרשימים, עוצר נשימה, יפהפה, שופע, עשירים, יפהייה, מרשים. ניתן לרשום גם

את שמות התואר: מאתגר, מוצלים.

2. קינוח.

ב. תשובות אפשריות:

- התמונה משקפת את התיאור המופיע באתר באופן חלקי בלבד. בתמונה נראה קטע קטן

ולא מרשים במיוחד של נחל פשוט. נראה היה שיתאים יותר לצרף תמונה של המפלים

היפים, של המבצר הצלבני או של המצוקים העשירים בכוכים ובמערות.

- התמונה משקפת את התיאור המופיע באתר התמונה. בתמונה נראה נחל מוקף בעצים

ולצידו מפל קטן ובריכת מים קטנה, בהתאם לכתוב בתיאורים באתר.

(10) א. עשרים ואחת. ב. שמונים ותשע.

(11) תשובה אפשרית (מופיעה במקוצר):

מצד אחד, כאשר הילדים מסתובבים עצמאית בטבע, באופן לא אחראי ולעיתים ללא השגחה

מספיקה של ההורים, במיוחד בשעות החשיכה, קיימת סכנה שיפצעו מסלעים או גדרות או יפגעו

מחיות מסוכנות כמו נחשים, עקרבים וזאבים. מצד שני, טיול ולינה בטבע הם חוויה משפחתית

שיש בה הרבה סקרנות, כיף ולמידה של דברים חדשים ולכן, בהשגחה מתאימה, זו חוויה

עוצמתית ומגבשת.

לסיכום, יש להוסיף את העמדה האישית של הכותב, בעד או נגד הטענה.

(12) 1. עמדה. 2. עובדה. 3. עמדה.

(13) א. צבי. ב. שועל. ג. יעל.

(14) מאפיין ראשון: פרווה או שיער המכסה חלקים בגוף. (שורה 6)

מאפיין שני: "דם חם" - חום גוף שאינו מושפע מהסביבה החיצונית. (שורה 7)

מאפיין שלישי: היונקים מזינים את צאצאיהם בחלב. (שורות 9-10)

(15) 4.

(16)

(17) 4.

(18) 3.

(19) 2.

(20)

דוגמה לזוחל	סוג האישון
צבים, דטאות, נחלים פעלילים ביום	עגול
תנינים ונחלים פעלילים בלילה	חריף אנכי
נחשי עצים	אופקי
למאות	אוסף נקודות הממוקמות אחת מעל השנייה וקו המחבר ביניהן

(21) ניתן להסיק כי בעלי חיים השוכנים מתחת לאדמה לרוב מתאפיינים בחוש ראייה חלש

יותר וזאת כיוון שאין אור מתחת לאדמה. כתוצאה מכך, כדי לשרוד, עליהם לחדד

חושים נוספים כגון חוש המישוש וחוש הריח.

(22) 3.

(23) תשובות אפשריות יכללו חלק מהרעיונות הבאים כאשר הם מובאים עם דוגמא מהקטע:

העמקת הידע לגבי בעלי חיים כדי שניתן יהיה לסייע לבעלי החיים לשרוד / כדי שבני

האדם ידעו כיצד להימנע מלפגוע בבעלי החיים ואף לסייע להם / כדי לשמר את משאבי הטבע

החשובים להישרדותם של בעלי החיים / כדי ללמוד מהתנהגותם של בעלי החיים רעיונות

שיסייעו לבני האדם להתפתח ולשרוד / כדי שבני האדם ידעו כיצד להגן על עצמם מפני בעלי

החיים.

(24) 2.

(25) א. ענקית. ב. מפותח. ג. נעימים.

שומרים על כושר - 5

- (1) א. היה הייתה, פעם, לפני שנים רבות, במשך מאות שנים, כיום, בעתיד.
ב. תשובות אפשריות: מחר, בעוד שעה, בעבר, אתמול, כרגע, בשנה הבאה, אשתקד.
(2) א. עשרה.
ב. שלושים ושלושה.
ג. שש.
- (3) איבד עשתונותיו - לא שלט בעצמו; נמלט בעור שיניו - ניצל מהסכנה ברגע האחרון;
מעז יצא מתוק - גם ממשוהו רע יצא טוב; כתף קרה - להתעלם ממישהו;
דרך ארץ - התנהגות מנומסת.
- (4) 1, 4.
- (5) א. הכנת, הדלקת, חימום, בחירת.
ב. להתחמם.
- (6) א. ב-ק-ר.
ב. שם פועל: לבקר. שם פעולה: ביקור, בקרה.
ג. 1. ביקור. 2. לבקר. 3. ביקרה.
- (7) א. אפרת - שם עצם פרטי, שלישית - שם תואר.
ב. במהירות - תואר הפועל, משקפיים - שם עצם מוחשי, מוחלט - שם תואר.

הערכה מסכמת 6

תשובות לקטע 1: "מגילות ים המלח"

- (1) א. עובדה. ב. השערה. ג. השערה.
- (2) במסודר, בקפידה, בסבלנות.
- (3) 4.
- (4) פרופסור אֶלְיָעָזֶר לִיפָא סוּקֶנִיק מוזכר בתור אדם שהבין את החשיבות הרבה של המגילות ותודות לו ולמאמציו, הן נרכשו על ידי מדינת ישראל.
- (5) א.

האקבות

מילת סיבה שאינה מרמזת על
משמעות חיובית או שלילית

פירושים

מילת סיבה שמרמזת
על משמעות חיובית

ב. בגלל היא מילת סיבה שמרמזת על רגש שלילי ("החלב נשפך בגלל שאתה חסר אחריות").
בשורה 16 האקלים סייע לשמור ולהגן על המגילות מפני נזקי מזג האוויר ולכן מתאימה יותר מילת סיבה שמרמזת על רגש חיובי.

ג. בזכות.

(6) א. קלף. ב. פפירוס.

(7) א. תשובות אפשריות:

הפועל - משערים	השורש - ש-ע-ר	הזמן - הווה
הפועל - נהגו	השורש - נ-ה-ג	הזמן - עבר
הפועל - יכתבו	השורש - כ-ת-ב	הזמן - עתיד

ב. כתיבה.

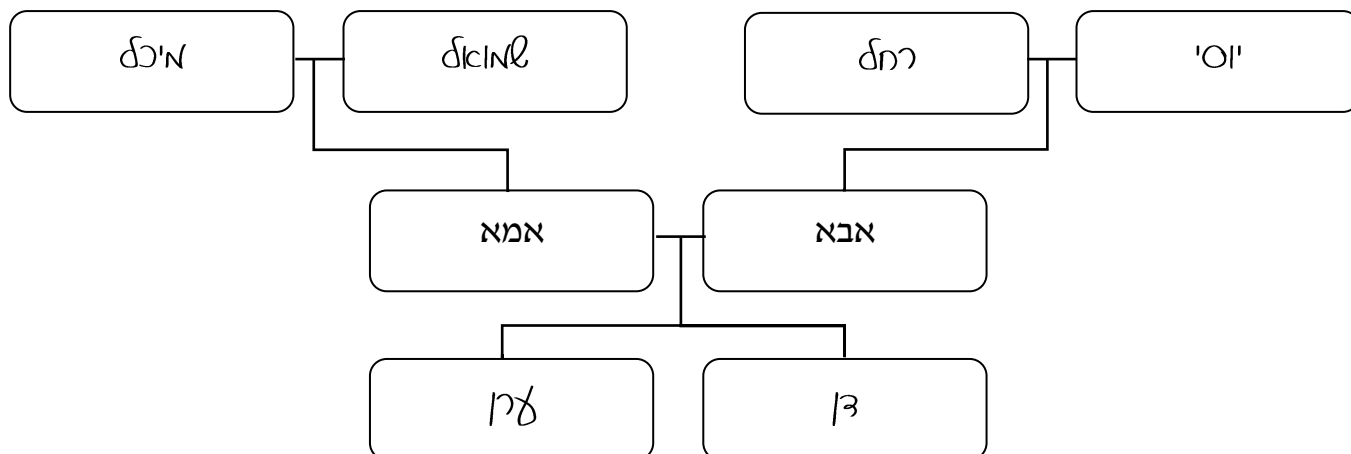
(8) המגילות מכילות חלק מסיפורי התנ"ך, אך בנוסח מורחב יותר; פירושים שונים לספרי נביאים ותרגומים שונים של סיפורים אלה. מגילת הנחושות מכילה רשימת מקומות מחבוא של אוצרות כסף וזהב.

(9) א. 4. ב. הכותב בחר לכתוב את המשפט כדי ליצור אווירה קלילה של קרבה לקוראים. כתיבה הומוריסטית מסוג זה, שומרת על הקטע כמעניין ומותאם יותר לקוראים צעירים נוסף על העובדה שהיא מגרה אותם להמשיך לקרוא.

(10) תשובה נכונה היא תשובה שיש בה רכיב של סקרנות ועניין עבור הקוראים.

תשובות אפשריות: "הגילוי המופלא של רועה הצאן", "אוצר נדיר אי שם במערה",
"המגילות הנסתרות".

(11) מיוצר, הוכנסו, נרכשו, נערכו, נמצאו. (12) בהצלחה. (13) 2, 3. (14) תשובה פתוחה.

תשובות לקטע 2: "הפרק בו אני מגיע למסקנה שהוריי מפלים בין הבנים שלהם"**15** הדובר בסיפור הוא דן.**16** התשובות בתרשים:**17** שאלה פתוחה.**18** השאלה מתאימה יותר לסבא שמואל מאחר שסבא שמואל נוהג לשאול שאלות על העתיד לעומת סבא יוסי שנוהג לשאול שאלות על העבר.**19 א.** "אבא פזל לעבר אמא" (שורה 26), "אבא מיהר להסביר" (שורה 38).**ב.** "היא קצת הסמיקה" (שורה 26), "אמא ליטפה את פניה במבוכה" (שורה 33).**20** ההורים חשו מבוכה, מאחר שנוצר מצב לא נעים בו דן מגלה על הנסיעה של ערן ואביו לפריז, במהלך הסעודה המשפחתית ועלול לחשוב שהסתירו ממנו את המידע בכוונה. נראה שהיו מעדיפים לספר לדן על הנסיעה בזמן שיבחרו, באווירה רגועה יותר.**21 א. 3. ב. 4.****22 רגש:** "הרגשתי שאני עומד להיחנק" (שורה 42), "קנאה" (שורה 43).**מחשבה:** "המחשבה על ערן שְׁיִבֶּלָה לו ביורו דיסני, בזמן שאני אשב פה בבית ואשתעמם" (שורות 42-43); "אותי שכחו לגמרי" (שורה 45-46);**"הגעתי למסקנה הקשה שהם אוהבים את ערן יותר מאשר אותי" (שורות 46-47).****פעולה:** "עזבתי את השולחן והלכתי לחדר" (שורה 46).**23 2.****24 1. עובדה. 2. דעה. 3. דעה.****25 א.** רכבת שדים, שדה תעופה. **ב.** הרגשות מוזרות, סודות כמוסים.**26** שאלה פתוחה.**27 1.****28 2.****29** שאלה פתוחה.

שומרים על כושר - 6

(1) א. שיתוף, פעולה, עזרה.

ב. טובה, הדדית, עברי, עצמאי.

ג. הווה.

(2) הטבלה:

שם עצם ותוארו	סמיכות
שקיעות יפות, תמונה גדולה, ילד גבוה, מצלמה חדשה	עלי כותרת, זריחת החמה, רוחב כתפיים, אחיזת עיניים, כוחות הקֶשֶׁע

(3) א. מאה שבעים ושתיים, עשר.

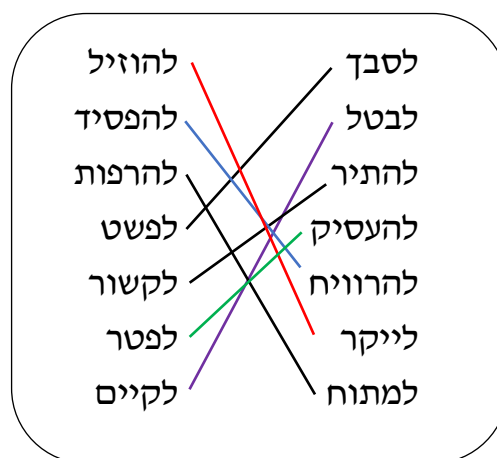
ב. שלושים ושלוש.

ג. שלושה, שניים.

ד. ארבע עשרה.

ה. כעשרת אלפים שבע מאות שישים וחמישה.

(4)

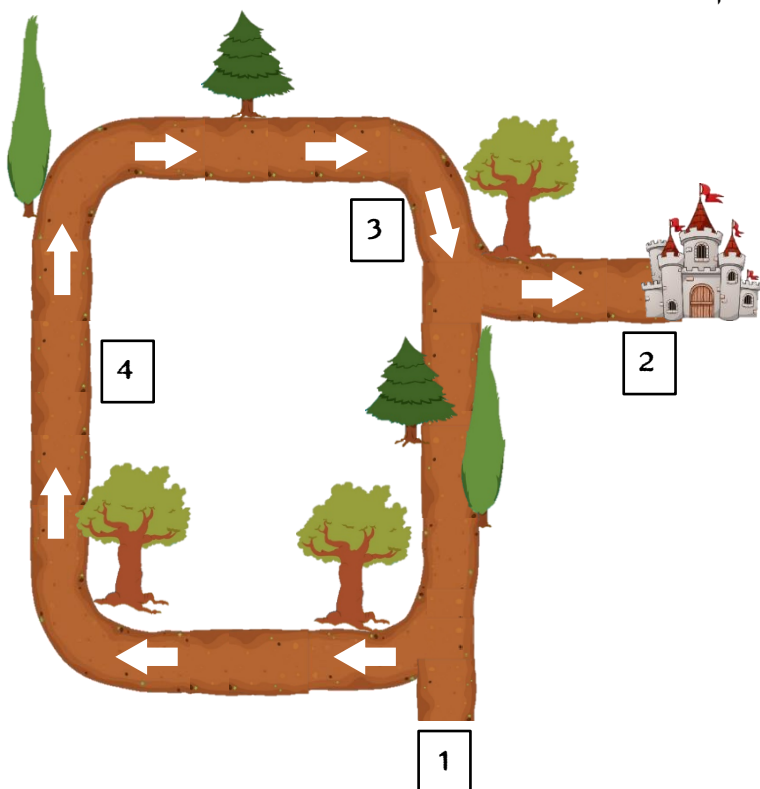
(5) א. 1. ב. 3. ג. 4.

(6) 2.

(7) 4.

הערכה מסכמת 7

- (1) שביל האפלצ'ים הוא שביל טיולים שאורכו 3,500 ק"מ אשר עובר בהרים, באגמים, ביערות ובעיירות מקסימות ברחבי ארצות הברית. אורכו 3,500 ק"מ והמיוחד בו הוא שהוא מחבר בין חלקים רחוקים בארצות הברית.
- (2) א. "איך קובעים היכן יעבור?" (שורה 8).
 ב. 1. שיקול נוף: "מצד אחד, צריך לתת ייצוג לכל סוג נוף אשר קיים בארץ" (שורות 10-11)
 2. שיקול דתי: "לוודא שיש מעבר באתרים החשובים לכל הדתות" (שורה 11)
 3. שיקולי מיקום הישובים: "להתחשב בכל הכפרים והישובים והערים בהן עובר השביל" (שורות 11-12)
 4. עצות מומחים: "להתייעץ עם המומחים הגדולים ביותר - הִטְיָלִים אשר תָּרוּ את הארץ" (שורות 12-13)
- (3) א. 3. ב. חנכו את שביל ישראל בחגיגות בשנת 1995.
 (4) 2.
- (5) השביל נחשב לתופעה תרבותית וחברתית כיוון שהוא מושך אליו אנשים מכל קצוות האוכלוסייה לכל מיני מטרות שונות.
 ישנן מספר דוגמאות:
- צעירים ישראלים רבים מטיילים עם חבריהם לאחר סיום שירותם בצבא. (שורות 24-25)
 - בשביל צועדות גם משפחות רבות. (שורה 26)
 - ישנה תופעה של צעידה בקבוצות, למען מטרות סביבתיות או לשם הנצחה של לוחמים שנפלו במלחמות ישראל. (שורות 26-28)
 - ניתן לפגוש גם תיירים ממדינות רחוקות. (שורה 28)
- (6) א. שביל ישראל, מלאכי השביל, דלתות בתיאם, שנת הלילה.
 ב. תשובה פתוחה. יש להקפיד על צירוף סמיכות תקין.
- (7) א. צעירים אחרי השירות הצבאי, משפחות, קבוצות הצועדות למען מטרה מסוימת.
 ב. "שביליסטים".
- (8) 2.
- (9) התשובות באיור משמאל.
- (10) 3. (11) 3. (12) 2, 3.

(13) תשובה פתוחה.

(14) ערמות אשפה וזבל במסלולים אשר מכערות את הסביבה; חיות רבות נמצאות מתות לאחר שניסו לאכול שקיות וכלי פלסטיק שהושארו בחוץ; דריסת חיות במהלך טיולי שטח.

(15) 4.

(16) 2.

(17) 1. עובדה. 2. עובדה. 3. עמדה.

(18) שמות עצם מופשטים: התלהבות, גועל.

(19) כותרות אפשריות: "הרגלי צריכת החשמל של הישראלים", "פעולות לחסכון בחשמל".

(20) דוגמה לתשובה:

מה אנחנו יכולים לעשות למען הסביבה?

- מחזרו סוללות, נייר, קרטון, מוצרי חשמל ובקבוקי פלסטיק - אין כמו מחזור!
 - השתמשו בנורות חסכוניות - חבל על החשמל!
 - כבו מנורות, תנורים ומוצרי חשמל לפני היציאה מהבית - זה גם יותר בטיחותי!
 - העדיפו לתלות כביסה במקום להשתמש במייבש - אין כמו השמש!
 - הפעילו את מדיח הכלים ואת מכונת הכביסה רק כאשר הם מלאים - חוסכים חשמל!
 - קנו מוצרי חשמל חסכוניים - לא חבל על הכסף!
 - חסכו במים על ידי קיצור מקלחת, סגירת ברז המים בעת צחצוח שיניים ושטיפת כלים.
- יש לנו רק כדור ארץ אחד!

(21) כוונת אמא של עדי הייתה שהתלמידים ובני משפחותיהם ימצאו דרך ליישם את הרעיונות האלה, ושלא רק יישארו כתובים.

(22) 2.

(23) תשובות אפשריות (מופיעות במקוצר):

- איני מסכימה עם דעתו של אדיר. אם כל אחד מאיתנו יחשוב כפי שהוא חושב, כולנו נזהם את הסביבה ולא נעשה מאמצים לשמור עליה. חשוב שכל אחד מאיתנו יעשה את החלק שלו וינסה להעלות את המודעות של האחרים לבעיה. כך יותר אנשים יעסקו בניסיון להציל את הסביבה.
- אני מסכימה עם דעתו של אדיר. גם אם אנחנו הילדים נעשה קצת פה וקצת שם, בסופו של דבר מפעלים גדולים מזהמים את הסביבה הרבה מעבר למה שאנחנו יכולים לעזור לה. אולי רוב האנשים בכלל לא עוסקים במחזור ובשמירה על הסביבה כך שהחלק שלנו כל כך קטן במילא, שלא בטוח שזה עוזר לסביבה.

(24) הקשר בין קטע זה לבין הכרזה הוא ששניהם עוסקים בשמירה על הסביבה, ועל האחריות שיש לנו, בני האדם, כי אין לנו עולם אחר לחיות בו.

(25) 2.

(26) 4.

שומרים על כושר - 7

1) א. תשעה, שלוש. ב. שלושה עשר. ג. שלוש מאות עשרים ושבעה. ד. שבעת.

2) א. שמות השחקנים בהצגה הוקראו על-ידי הבמאית.

ב. שיעורי הבית שלי נאכלו על ידי הכלב.

ג. שאריות המזון נזרקו לפח האשפה על ידי אמא.

3) 3.

4) א. "צא מהכיתה! אתה מפריע לשיעור."

ב. "עצור בצד הכביש!"

5)

אביב ואימו אוהבים לעשות ניסויים בבית []. הניסוי האחרון שהם עשו היה הר-געש []. הם שפכו סודה לשתייה וקצת חומץ לקערה [], הוסיפו גם כמה טיפות סבון וצפו ב"קסם" מתרחש [!]. החומרים התערבבו במהירות זה עם זה ונוצר קצף יפה שגלש לכל הכיוונים [!]. לאחר שצפו במתרחש אמרה אמא לאביב [] : "חשוב לי שתנקה עכשיו את הבלגן שנעשה פה במהירות הבזק. רק אתמול ניקיתי את המטבח [] !"

6) א. 3. ב. 1.

7) הטבלה :

עבר	הווה	עתיד	ציווי
הכנתי	מזכיר מגיעים נמצאת אוהב	תחממי תהיה	סדרי רוקני השתדלי

הערכה מסכמת 8

תשובות לקטע 1: "המעגל של חוני"

- 1) הסופר רצה ליצור אווירה של ייאוש ומחסור, הקשורים בבצורת ובכך שכל מקורות החיים, הצמחייה והמים, התייבשו.
- 2) האנשים פנו לחוני לעזרה משום שהיה ידוע שתפילותיו נענות והם נזקקו לעזרתו בהורדת הגשמים כיוון שבחורף האחרון הייתה בצורת. הם קיוו שתפילותיו יעזרו בהורדת גשמים.
- 3) 4.
- 4) שורות 31-32: "רַבֵּנוּ, דִּי! תִּבְקֶשׁ שִׁיעָצְרוּ. עוֹד מַעֵט כָּל הָעוֹלָם יִטְבַּע בְּגֶשֶׁם!"
שורות 39-40: "אֲבֵל אִם תּוֹכֵל לְהַתְּפִלָּל שִׁיפְסְקוּ הַגִּשְׁמִים לְגַמְרִי, אֲבֵל לְגַמְרִי לְגַמְרִי - נוֹדָה לְךָ מְאוֹד".
- 5) - הגשם שטף את השדות ואת הרחובות. - הכבישים הוצפו.
- מערות נמלאו בשלוליות ענק. - ברווזים החלו לגעגע בבריכות.
- המים מילאו את הבורות ואת השבילים.
- האנשים טיפסו למקומות גבוהים כדי להתחמק מהשלוליות ומהשיטפונות.
- 6) א. שמות התואר: גדולות, ענקיות, צפופות, מהירות, ענק.
יש לציין שהמילה "בזעף" היא תואר הפועל.
- ב. הכותב הגזים כדי להמחיש כמה הגשם שירד היה חזק וגרם לאנשים אי נוחות, ואפילו גרם לחלקם פחד.
- 7) חוני ביקש גשמים שאינם חזקים ומזיקים, אך גם אינם חלשים וחסרי משמעות. כלומר, ביקש גשמים בעוצמה מתאימה ובריאה שתסייע לאנשים.
- 8) א. לעמוד. ב. ע-מ-ד. ג. עמידה, העמדה, עימוד.
- 9) 1, 4. 10) 3.
- 11) 3 חוני התפלל וביקש "גשם של ממש".
- 4 הגשמים החזקים שירדו הביאו את חוני לבקש: "גשמי רצון, ברכה ונדבה."
- 2 חוני עג עוגה ואמר שלא יזוז ממנה עד שירדו גשמים.
- 5 לאחר שירדו גשמים רגילים, כפי שביקש, חוני התפלל וביקש "שיפסקו הגשמים".
- 1 חוני התפלל אך לא ירדו גשמים.
- 12) שורה ראשונה: להתפלל לשם שיוריד גשם.
שורה שניה: בני העם יבקשו מחוני שיתפלל לשם ויבקש ממנו לסייע להם.
שורה שלישית: להתנהג טוב איש לרעהו, להתפלל בעצמם ולהיות ראויים לגשם.

תשובות לקטע 2: "נחש מה?"

(13)

שרף עין-גדי	הצפע הארצישראלי	
שחור מבריק	אפור-צהבהב-חום	צבע
עד 75 סנטימטרים	140 סנטימטרים	אורך
מכוסה קשקשים קטנים וראשו חלק	מכוסה קשקשים קטנים ועל גופו סימן ברור בצורת האות V	תיאור הגוף

(14) לפי הטקסט ישנן כמה אפשרויות:

- הזעמן השחור, נחש לא ארסי, נחשב בתור מדביר יעיל ביותר בחקלאות (שורות 5-6).
- חלבוניים המצויים בארס נחשבים בתור חומרים מאלחשי כאב ותעשיית התרופות משתמשת בהם לייצור משככי כאבים (שורות 20-21).

(15) 4.

(16) שלושת הגורמים: כמות הארס, מיקום ההכשה וסוג הארס.

ניתן לציין גם "משך הזמן שחלף מאז ההכשה", כי הוא משפיע על כמות הרעל.

(17) תפקיד הסוגריים בשורות אלו, הוא להסביר ולהדגים את העניין לקוראים.

(18) א. לנחש אשר הכיש מישהו לאחרונה. ב. כמות הארס בגוף הנחשים שישנו שנת חורף.

(19) 2.

(20) תשובות אפשריות (כתובות כאן באופן מקוצר):

- איני מסכימה עם דעתה של נופר, מכיוון שנחשים הם חיות בר ומקומם בסביבתם הטבעית. האדם הוא למעשה אורח בטבע ועליו לקבל את הטבע ואת אופיו.
- אני מסכימה עם דעתה של נופר, מכיוון שנחשים הם מסוכנים ובני האדם לא יודעים מהו סוג הנחש, והם אינם שמים לב שנחש יכול להכיש ולגרום נזק גדול מאוד ואף למוות של המוכש.

(21) א. ארבעים ואחד. ב. שבעים וחמישה.

(22) א. 1. ב. 2.

(23) תשובות אפשריות:

- הנסיון נחשב תרופה יקרה כי הפקתו נחשבת לתהליך מסובך.
- הנסיון נחשב תרופה יקרה כי "אורך החיים" שלו קצר.

(24) 4.

(25) א. תשובה טובה תכלול את העובדה שהמילה 'נחש' בכותרת היא בעלת שתי משמעויות: בתור נָחֵשׁ (החיה) ובתור נֶחֱשׁ (מלשון ניחוש).

ב. תשובות אפשריות: "לא כל ארס הוא הרס", "דברים שלא ידעתם על נחשים".

(26) 2.

(27) א. נכון. ב. לא נכון. ג. לא נכון.

שומרים על כושר - 8

- (1) א. אהבתי / אהבנו. ב. תזכיר / תזכירי / תזכירו.
ג. משמח / משמחת / משמחים / משמחות.
- (2) 3.
- (3) א. סלנג, לשון דיבור. ב. שם של דבר כלשהו. ג. ציטוט, דיבור ישיר.
- (4) א. נשחק. ב. נסעה. ג. פתח. ד. התאמנה.
- (5) א. כל הסוכריות נאכלו על ידי תום. ב. המחנכת בחרה באילנית לשיר בטקס.
ג. אסף ונועם כתבו את הספר הזה.
- (6) 7, 6, 3, 2.

הערכה מסכמת 9

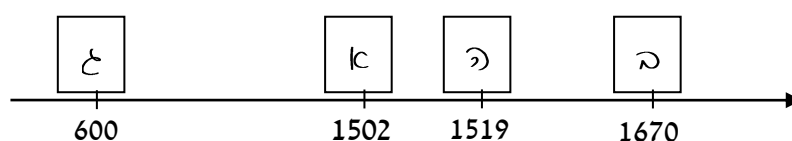
תשובות לקטע: "שוקולד גדל על העצים?"

- 1) א. נכון. ב. נכון. ג. לא נכון.
- 2) המאפיינים הדומים בין שני המשקאות:
 - שניהם על בסיס קקאו. - לשניהם היה טעם דומה.
 - המאפיינים השונים בין שני המשקאות:
 - טמפרטורה - בני המאיה שתו את המשקה חם והאצטקים שתו אותו קר.
 - האצטקים נהגו לתבל את המשקה עם דבש, וניל או פלפל-ציילי.

3) 1, 3.

4) 3.

5)

6) א. 2. ב. תשובות אפשריות: תעשיית הקוסמטיקה, שימושים, הנאה.

7)

1. קל"ית פולאים בתנור
פאפלים.

2. פסרת פקל'ש וטחינת
פולאים.

3. קבלת עיסת פקקא.

4. פשרת פחמאפ ומלצקי
פקקא מפל'ספ.

8) 2.

9) א. 4.

ב. מחממים את התנור לחום בינוני (180°) וממיסים בזהירות את החמאה והשוקולד בסיר בינוני.

10) 1. 11) תשובה אפשרית: איני מסכים עם נבו מאחר שדבריה של בת'אל אכן קשורים לנאמר בטקסט. בשורה 10 מצוין שבני האדם גילו את צמח הקקאו בזכות החיות שאכלו אותו והשאירו את הפולים על האדמה.

12) לקקאו שימושים בתעשיית הקוסמטיקה - בשורות 42-43 כתוב שחמאת קקאו מזינה ומרככת את העור.

13) שאלה פתוחה.

תשובות לקטע: "שבועת האדרה"

(14) 4.

(15) תשובות אפשריות לפעולה: "כשיצאנו מהכפר לא הבטתי לאחור", "הלכתי לצד דֶּסְטָה",

"השתדלתי להתאים את צעדי", "עצרנו ליד אחד הנחלים", "הנעתי את ראשי לסירוב",

"הלכנו והלכנו מבלי להחליף בינינו מילה".

תשובות אפשריות לרגש: "ברור שהייתי עצוב", "הרגשתי לא נוח על שלא עניתי לו".תשובות אפשריות מחשבה: "אילו הייתי בא עם בני משפחתי לא הייתי מרגיש עצב כלל,

להפך!", "מה אעשה בעיירה הרחוקה שאינני מכיר בה איש", "לא השבתי לשאלתו של דֶּסְטָה.

וכי מה יכולתי להשיב לו", "הרגשתי לא נוח על שלא עניתי לו" (מתאים פעמיים גם לרגש).

(16)

מקרה	התנהגותו של ממו שממנה לא היה מרוצה	כלפי מי התנהג כך?	כיצד הרגיש לאחר מכן?
1	לא השיב לשאלה	דֶּסְטָה	הרגיש לא בנוח
2	דיבר בנימה נרגזת	דֶּסְטָה (ואברהם)	כעס על עצמו

(17) המראה של נהג מתרוצץ במרדף אחרי תרגולות שמנסות לברוח, הצחיק אותם.

(18) מהחשש של ממו ניתן להסיק כי בין יהודי אתיופיה (ביתא-ישראל) ובין האוכלוסייה שאינה

יהודית היו יחסים מתוחים ויתכן שאף עוינים.

(19) 2.

(20) א. תשובות אפשריות: מבוגרת, קטנה, גדולה, מסכנה, קדושה.

ב. לדוגמה - הילדה המסכנה התמודדה עם צרה גדולה.

(21) 2.

(22) 3.

(23) יתכן שִׁמְמוֹ מתכוון לכך שבעזרת החלום, גילה **שאוּלִי במציאות** לְמָלֶם ניצלה מסכנות אֶךְ

אֶמְבָּאוֹ מת ולכן האנשים רקדו את מחול המוות וקראו בשמו.

(24) א. 4. ב. (1) מרחק או מרחקים או רוחק. (2) רחוק.

(25) שבועת האדרה היא שבועה קדושה. אֶמְבָּאוֹ הבטיח לשמור על לְמָלֶם ולהיות לה כאח.

(26) 2, 3.

(27) שאלה פתוחה.

שומרים על כושר - 9

- (1) א. 1. ב. 2. ג. 2.
- (2) א. הכיסאות שלהם. ב. חיפשתי אותו. ג. האצבעות שלהן.
- (3) א. מעשה חמור. ב. מעשה מיותר. ג. דרכים חסומות. ד. אירוע מכעיס.
- (4) א. ק-ר-א. ב. שם פועל: לקרוא. שם פעולה: קריאה / הקראה.
ג. 1. הקריא / קרא. 2. נקרא. 3. נקריא.
- (5) א. 1. ב. 2. ג. 4.